
Ministerstwo Gospodarki
DEPARTAMENT ANALIZ I PROGNOZ

Warszawa, 4 września 2009 r.

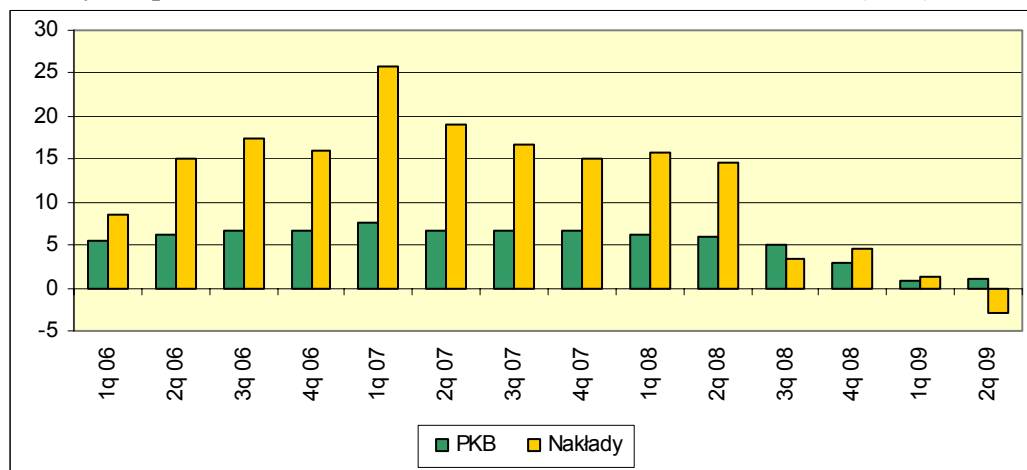
Informacja
na temat inwestycji przedsiębiorstw w I półroczu 2009 roku

1. WSTĘP

Negatywne skutki globalnego kryzysu ekonomicznego polska gospodarka odczuwa od III kwartału 2008 roku. Skutki te dotyczą m.in. osłabienia dynamiki PKB, spożycia, handlu zagranicznego, a także działalności inwestycyjnej.

Poczynając od początku 2006 roku, aż do II kwartału 2008 roku (przez dziesięć kolejnych kwartałów) tempo wzrostu PKB w naszym kraju kształtowało się na poziomie znacznie przekraczającym 5%. W okresie tym notowano także dynamiczny wzrost inwestycji, a tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe było kilkakrotnie wyższe od tempa wzrostu PKB. Od II kwartału 2006 roku, aż do I kwartału 2008 roku tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe było wyższe od 15% (w I kwartale 2007 roku osiągnęło swe apogeum – 25,8%). W III kwartale 2008 roku tempo inwestowania gwałtownie osłabło (do 3,5%). Niska dynamika występowała także w kolejnych dwóch kwartałach (w IV kwartale 2008 roku wzrost o 4,6%, a w I kwartale 2009 roku wzrost o 1,2%). Natomiast w II kwartale bieżącego roku nakłady brutto na środki trwałe były (realnie) niższe o 2,9% od poniesionych w II kwartale 2008 roku. W I półroczu 2009 roku odnotowano spadek inwestycji o 1,2%.

Zmiany tempa wzrostu PKB oraz nakładów brutto na środki trwałe (w %)

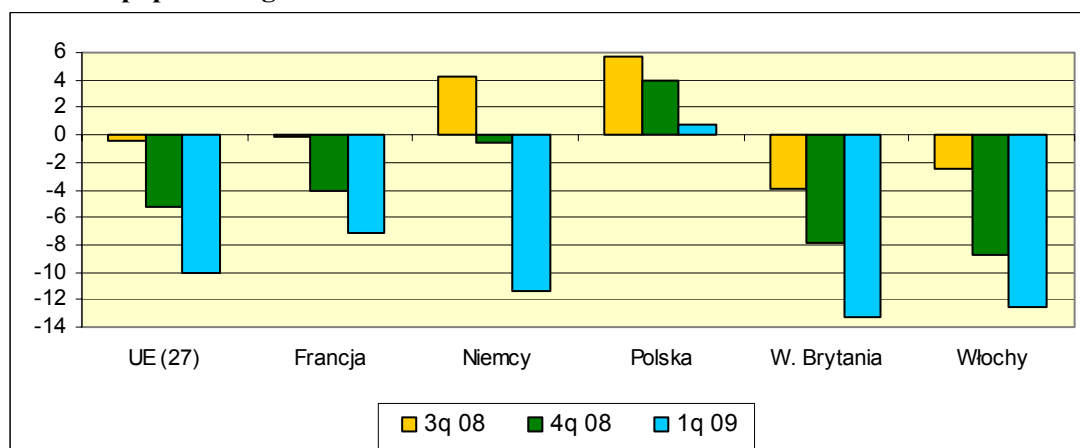
Źródło: GUS

Wraz ze zmniejszającą się dynamiką inwestycji następuje także zmniejszenie dynamiki PKB. Jednak sytuacja gospodarcza naszego kraju na tle innych państw Unii Europejskiej, w których notowane są głębokie spadki PKB i inwestycji przedstawia się korzystnie.

Spadek PKB (o 1,6%) w UE (27) wystąpił już w IV kwartale 2008 roku (w Polsce odnotowano wzrost o 2,8%). W I kwartale 2009 roku PKB w UE (27) zmniejszył się o 4,7%, w tym we Francji o 3,2%, w Niemczech o 6,9%, w Wielkiej Brytanii o 4,9%, a we Włoszech o 6,0%. W tym czasie PKB naszego kraju wzrósł o 1,9%. Oprócz Polski jeszcze w dwóch krajach UE odnotowano zwiększenie PKB. W naszym kraju wzrost gospodarczy był jednak najwyższy¹.

Tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe zmniejszało się w UE (27) we wszystkich kwartałach 2008 roku, osiągając w dwóch ostatnich kwartałach wielkości ujemne (0,4% i 5,3%). W I kwartale nakłady zmniejszyły się w jeszcze szybszym tempie (o 10,1%). W tym czasie w Polsce występowała także spadkowa tendencja inwestycji. Jednak w dwóch ostatnich kwartałach 2008 roku odnotowano wzrost odpowiednio o 5,7% i 4,0%, a w pierwszym kwartale 2009 roku o 0,7%².

Zmiany nakładów brutto na środki trwałe w III i IV kwartale 2008 roku oraz w I kwartale 2009 roku w Polsce, UE (27) oraz największych państwach UE (27) w % w stosunku do analogicznego kwartału poprzedniego roku

Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 7/2009 GUS, na podstawie danych Eurostat

2. INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW W I PÓLROCZU 2009 R.³

Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne w I półroczu bieżącego roku wyniosły 44,3 mld zł i były realnie niższe o 3,8% od poniesionych w analogicznym okresie ubiegłego roku. Nakłady na budynki i budowle wzrosły o 8,7%, na maszyny i urządzenia zmniejszyły się o 1,9%, a na środki transportu spadły aż o 42,3%.

W wyniku tak znacznych różnic w dynamice nakładów na poszczególne grupy środków trwałych, nastąpiły istotne zmiany w strukturze nakładów. Udział budynków i budowli wzrósł (w cenach bieżących) z 35,7% do 38,8%, udział maszyn i urządzeń wzrósł z 49,9% do 51,6%, a partycypacja środków transportu spadła z 13,3% do 7,9%.

¹ Biuletyn Statystyczny nr 7/2009 GUS, na podstawie danych Eurostat

² Biuletyn Statystyczny nr 7/2009 GUS, na podstawie danych Eurostat

³ Informacja dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób

W przemyśle nakłady inwestycyjne wzrosły o 11,9%⁴. Nakłady zwiększyły się we wszystkich sekcjach przemysłu: w górnictwie i wydobywaniu o 31,9% (w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego o 45,3%), w przemyśle przetwórczym o 7,0%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 4,6%, a w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz rekultywacji o 70,1%.

W pozostałych sekcjach (pozaprzemysłowych) nakłady zmniejszyły się: w budownictwie o 5,7%, w handlu i naprawach pojazdów samochodowych o 3,7%, a w transporcie i gospodarce magazynowej o 16,0%.

Efektom różnokierunkowej dynamiki inwestycji w sekcjach gospodarki były zmiany struktury nakładów inwestycyjnych. W nakładach ogółem zwiększył się udział przemysłu z 56,7% do 62,8%, w tym górnictwa i wydobywania z 4,4% do 5,7%, przemysłu przetwórczego z 38,6% do 40,9%, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę z 10,5% do 10,9%, a dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami oraz rekultywacji z 3,1% do 5,3%. Zmniejszył się natomiast udział budownictwa z 3,7% do 3,4%, handlu i napraw samochodów z 12,6% do 12,0% oraz transportu i gospodarki magazynowej z 7,7% do 6,4%.

Spośród 22 analizowanych działów przemysłu przetwórczego wzrost nakładów wystąpił w dziewięciu. Najwyższy wzrost notowano w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 207,9%, przed rokiem wzrost o 62,7%), produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 119,8%, rok wcześniej spadek o 58,6%) oraz produkcji wyrobów z metali (o 41,2%, przed rokiem wzrost o 12,5%). **Spadek nakładów miał miejsce w trzynastu działach.** W największym stopniu zmniejszyły się nakłady w produkcji drewna (o 53,9%), produkcji wyrobów tekstylnych (o 53,1%), produkcji napojów (o 41,7%), produkcji urządzeń elektrycznych (o 40,8%) oraz produkcji maszyn i urządzeń (o 33,9%). Spadek nakładów nastąpił także w dwóch największych działach przemysłu przetwórczego: w produkcji artykułów spożywczych (o 11,8%, rok wcześniej spadek o 5,6%) oraz produkcji pojazdów samochodowych (o 17,9%, przed rokiem wzrost o 29,4%).

Według klas wielkości przedsiębiorstw (w skali gospodarki) nakłady zwiększyły się w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 1000 osób o 18,3%. W pozostałych klasach wielkości nakłady zmniejszyły się, w podmiotach o liczbie pracujących od 250 do 1000 osób o 20,9%, a w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób o 2,1%.

Inwestycje rozpoczęte

Przedstawione powyżej informacje dotyczące zmniejszenia poniesionych przez przedsiębiorców nakładów inwestycyjnych w I półroczu 2009 roku nie dają pełnego obrazu ograniczenia działalności inwestycyjnej w bieżącym roku. Istotna część poniesionych nakładów dotyczyła bowiem inwestycji kontynuowanych, wymagających ich ukończenia i jedynie w niewielkim stopniu była związana z ocenami przedsiębiorców w zakresie perspektyw rozwojowych. O ocenie perspektyw rozwoju firm świadczą inwestycje rozpoczynane i ich wartość kosztorysowa. Wielkość tych inwestycji, niezależnie od ocen perspektyw rozwojowych, zdeterminowana jest sytuacją finansową przedsiębiorców (w warunkach polskich podstawowym źródłem finansowania inwestycji są środki własne) oraz dostępnością kredytów bankowych. W I półroczu bieżącego roku sytuacja finansowa

---

⁴ Wzrost nakładów w przemyśle i sekcjach oraz działach liczony jest w cenach bieżących

przedsiębiorstw pogorszyła się, a możliwości pozyskania kredytów na finansowanie inwestycji uległy ograniczeniu. Przy analizie wielkości inwestycji rozpoczętych w I półroczu 2009 roku należy mieć na względzie powyższe okoliczności.

W I półroczu bieżącego roku rozpoczęto 69,2 tys. zadań inwestycyjnych, o 4,9% mniej niż przed rokiem. Około 52% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej.

Wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji wyniosła 17,5 mld zł i była niższa o 22,6% od ubiegłorocznej. W przemyśle wartość kosztorysowa (10,8 mld zł) obniżyła się o 24,6%. W górnictwie i wydobywaniu wartość kosztorysowa wzrosła o 122,0%, w przemyśle przetwórczym spadła o 48,8%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz parę wodną i gorącą wodę spadła o 16,8%, a w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami, odpadami i rekultywacji spadła o 32,5%. W budownictwie odnotowano spadek o 1,2%, w handlu naprawach spadek o 40,8%, a w transporcie i gospodarce magazynowej wzrost o 60,1%.

Wśród działów przemysłu przetwórczego wzrost wartości kosztorysowej odnotowano w trzech: produkcji napojów (o 76,8%), produkcji wyrobów farmaceutycznych (o 170,7%) oraz produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 102,0%). Dwa ostatnie z wymienionych działów zaliczane są do wysokiej techniki.

Potencjalne możliwości samofinansowania inwestycji

Potencjalne możliwości samofinansowania inwestycji w I półroczu 2009 roku w porównaniu z I półroczem 2008 roku w praktyce nie uległy zmianie. Relacja nakładów inwestycyjnych do nadwyżki inwestycyjnej⁵ obniżyła się z 53,0% do 52,6%. Zysk netto w I półroczu bieżącego roku wyniósł 52,0 mld zł i był niższy od ubiegłorocznego o 0,9%⁶. Nadwyżka inwestycyjna wzrosła o 2,0% wyłącznie na skutek zwiększenia amortyzacji. Jednocześnie nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) wzrosły o 1,1%.

L. p	Treść	I półrocze 2008	I półrocze 20089	%
1	Wynik netto (3-2)	44 285	37 055	83,7
2	Strata netto	8 150	14 912	183,0
3	Zysk netto	52 435	51 967	99,1
4	Amortyzacja	30 300	32 400	106,9
5	Nadwyżka inwestycyjna (3+4)	82 735	84 367	102,0
6	Nakłady inwestycyjne	43 877	44 338	101,1
7	Relacja w % (6:5)	53,0	52,6	x

Niewielkie zmiany w wysokości nadwyżki i poniesionych nakładów inwestycyjnych skutkowały stabilizacją wskaźnika nakładów do nadwyżki na ubiegłorocznym poziomie.

⁵ Suma zysku netto (zysku, a nie wyniku) i amortyzacji.

⁶ Mimo pogorszenia sytuacji finansowej podmiotów gospodarczych zysk netto pozostał w praktyce na poziomie I półrocza 2008 roku. Głównym czynnikiem pogarszającym wynik finansowy netto był wzrost odsetka podmiotów wykazujących stratę netto (z 28,3% do 30,7%) oraz wzrost straty netto z 8,1 mld zł do 14,9 mld zł. W konsekwencji nastąpiło obniżenie wyniku finansowego netto z 44,3 mld zł do 37,1 mld zł, przy jednoczesnej stabilizacji zysku netto.